

Viru-Nigula valla muusikakooli

KITARRI SÜVAÖPPE ÕPPEKAVA

1. ÜLDOSA

1.1. Õppekava on dokument, mille alusel toimub õppetöö Viru-Nigula valla muusikakoolis kui muusikaalase hariduse omandamist võimaldavas huvikoolis.

1.2. Õppekava koosneb üldosast (õppetöö ja õppestruktuuri kirjeldus), õppeainete loendist ja õppekavaga seotud ainekavadest, kus on kirjas õppeprotsessi eesmärgid ja sisu, nõuded õppeetappide kaupa ja kooli lõpetamisel.

2. ÕPPETÖÖ

2.1. Õppe- ja kasvatustöö Viru-Nigula valla muusikakoolis peab aitama kujuneda isiksusel, kes

- mõtleb loovalt;
- oskab oma tegevust eesmärgistada, kavandada ja hinnata;
- oskab töötada ja on valmis koostööks;
- mõistab teadmiste, oskuste ja pidevõppe tähtsust, oskab õppida;
- aktiivse koosmusitseerimise kaudu arendab oma loomingulisi võimeid, fantaasiat;
- suudab ja oskab väärtustada ning ära tunda oma emotsionaalset potentsiaali eluga toimetulekuks.

2.2. Õppekorralduse ja õppesisu valikul arvestatakse iga õpilase individuaalseid iseärasusi, vanust ja võimekust. Kunda Muusikakool lähtub põhimõttest: pole midagi ebavõrdsemat kui ebavõrdsete võimetega õpilastele võrdne lähenemine. Viru-Nigula valla muusikakooli ülesanne on diferentseeritult suunata õpilasi oma tegevust jälgima, õppimist kavandama ja kujundama isikupärast väljendusstiili.

2.3. Iga põhiaineõpetaja koostab õpilase individuaalse plaani õpilase võimetest lähtudes ja arvestades tasemenõudeid.

2.4. Õpetajate põhiülesandeks on luua õpilasele tervikpilt muusikakoolis erinevates tundides õpitust. Õpetaja kujundab õpilast tema võimetest lähtuvalt, suunab õpilase temale sobivale õppevormile ning julgustab heade eeldustega õpilasi õppima edasi muusikaharidust andvates asutustes.

2.5. Õppimise käigus analüüsib ja hindab õpilane õpitavat pidevalt ning õpilase edukus sõltub oskusest õppida. Õpetaja on õppetegevuse kavandaja ja looja ning õpilase motiveerija.

2.6. Õppeprotsessi üheks osaks on hindamine. Õpilane peab teadma, mida hinnatakse, millised on hindamisvahendid ja hindamiskriteeriumid. Viru-Nigula valla muusikakooli õpilaste hindamiseks on välja töötatud hindamise kord.

3. ÕPPESTRUKTUUR

3.1. Viru-Nigula valla muusikakoolis on järgmised õppeastmed:

3.1.1. eelkool (1-2 õppeaastat) – lapsi suunatakse mängult õppimisele, selgitab välja lapse eeldused ja suunab õppima sobivat pilli. 3.1.2. põhikooli noorem aste (I-IV klass)

3.1.3. põhikooli vanem aste (V-VII klass)

3.1.4. lisa-aastad ehk täiendõpe - vajadusel ja soovil õpilastele, kes on edukalt läbinud põhikooli.

3.1.5. vabaõpe – võimaldatakse kooli võimalusel, õppimine toimub vaba õppekava alusel, õppeaeg vastavalt õppuri soovile.

3.2. Põhikoolis toimub:

- õpilase loomevõimete kavakindel arendamine,
- loominguprotsessi seaduspärasuste ja etappide tundmaõppimine,
- muusikateoste interpretatsioonivõimalustega tutvumine,
- tehniliste oskuste arendamine,
- professionaalse muusikahariduse omandamiseks ettevalmistamine õpilase eeldustest lähtudes,
- muusikaliselt haritud ja kultuurse inimese kasvatamine.

3.3. Põhikooli õppeastmetes on kaks õppesuunda, kus õppurid jagunevad vastavalt oma võimetele ja huvidele:

3.3.1. Süvaõpe – on mõeldud õppuritele, kes omavad motivatsiooni ja annet muusika õppimiseks laiendatud õppekava alusel, toimub süvendatud muusikaõpe.

3.3.2. Üldõpe – õppur saavutab muusikaalased teadmised ja oskused lähtudes tema võimetest ja huvist, toimub lihtsustatud muusikaõpe.

3.4. Õppekorralduse paindlikkus Viru-Nigula valla muusikakoolis võimaldab õpilasi suunata ka õppimisperioodil süvaõppest üldõppesse ja vastupidi, olenevalt õpilase arengust ja nn „avanemisest“.

3.5. Noorema ja vanema astme lõpetamisel sooritatakse teadmiste ja oskuste kontroll:

3.5.1. Noorema astme (IV klass) lõpetamiseks ja üleminekuks vanemasse astmesse (V klass) sooritatakse üleminekuksam põhipillis/peaaines ja solfedžos (solfedžo kirjalik ja suuline tasemetöö).

3.5.2. Vanema astme (VII klassi) ehk põhikooli lõpetamisel sooritatakse lõpueksam põhipillis/peaaines ja solfedžos.

3.6. Viru-Nigula valla muusikakoolis antakse õpilasele noorema astme lõputunnistus IV klassi lõpetamisel ja põhikooli lõputunnistus VII klassi lõpetamisel.

KITARRI SÜVAÖPPE TUNNIJAOTUSPLAAN

Õppeained	Põhikool							Lisa-aastad	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	I	II
Põhipill - kltarr (individuaaltund)	2	2	2	2	2	2	2	1-2	1-2
Solfedžo (grupitund)	2	2	2	2	2	2	2	1	1
Muusikalugu (grupitund)				1	1	1	1		
Koosmusitseerimine (ansambel)			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1-2	1-2
Noodilugemine (individuaaltund)			0,5	0,5	0,5				
Üldklaver (individuaaltund)			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5		

Numbrid tabelis näitavad nädalatundide arvu. Ühe ainetunni kestus on 45 minutit, poole tunni kestus 20 minutit.

Tumedamalt märgitud tundide arv on kohustuslik õppekava täitmiseks, ülejäänud tunnid õppuri arendamiseks kooli võimalusel ja õpilase soovil.

PÕHIKOOL:

Põhipill – muusikainstrumendi õppimine individuaaltunnis

Solfedžo ja **muusikaloo** tundide õpilaste arvuline koosseis on optimaalselt viis või kuus õpilast, miinimum kaks õpilast. Kui gruppi jääb üks õpilane, liidetakse see õpilane üldjuhul sobiva grupi juurde (liitklass), v.a eksamiklassid.

Koosmusitseerimise tunnis tegeletakse ansambelis mänguga, õpilaste arvuline suurus ja koosseis ei ole määratud (õpetaja ja õpilane, õpilased, õpetaja ja õpilased - vastavalt kooli võimalustele).

Noodilugemine – võõra nooditeksti ladusa esitamise arendamine, noodifaktuuri terviku haaramine, nooditeksti analüüsi oskuse arendamine, saatekujunduse loomine jms.

Üldklaver – individuaalne klaveriõpe

LISA-AASTAD:

Põhikooli lõpetamisel võib õppur avaldada soovi jätkata muusikaõpinguid individuaalse õppekava alusel, mille koostab õpetaja koostöös õpetajaga.

KITARRI SÜVAÕPPE AINEKAVA

Kunda Muusikakooli kitarrilõppe eesmärgiks on kitarrilõpilase mängutehnika järk-järguline täiustumine ja mitmekülgne muusikaline areng.

Viru-Nigula valla muusikakooli kitarrilõpetus jaguneb: noorem aste (I-IV kl), vanem aste (V-VII kl) ning vajadusel (või soovi korral) täiendõppe individuaalse õppekava alusel.

Klassikalise kitarrimängu õpinguid alustavad õpilased 6-12 aasta vanuses. Üle 12-aastaste algajate õpilaste puhul on soovitatav jagada olemasolev 7-aastane ainekava viiele aastale. Tehnilised arvestused toimuvad alates II klassist.

NOOREM ASTE I klass

Õpitakse selgeks noodinimed, nootide asukohad noodijoonestikul, nootide vältused, rütmi koputamine ühe ja kahe käega: üks käsi = pulss ja teine käsi = rütm (vajalik koordineerimiseks).

Tutvumine kitarriga ja kitarrimängu asendiga. Parema ja vasaku käe õige asetus. Heli tekitamise õpetus (*apoyando* ja *tirando*) ja kasutamine. Diatooniliste helide asukoht kitarril astmelaua I positsioonis.

Ühehäälsel muusika mängimine kitarril. Meloodia koos lahtisel keelel kõlava bassiga. Tutvutakse kahehäälsel muusika mängimisega. Põidla ja sõrmede koostöö 2-häälsel muusika mängimisel.

Õppeaasta jooksul mängitakse harjutusi ja kergeid etüüde, erinevaid palasid ja rahvaviise. Tehnika harjutused: heliredelid: C, a I positsioonis.

- I semestri hindelisel esinemisel esitatakse 1-2 pala.
- õppeaasta lõpus II semestri hindelisel esinemisel esitatakse 2 pala.

Õppeaasta tasemenäited:

Rahva- ja lastelaulud

Palad F. Carulli kitarrikoolist

J. Kuffner - Ausgewählte Übungsstücke aus op. 168

J. Sagreras - Etüüdid kitarrikooli I osast (1-36)

D. Fortea - Etüüdid kitarrikooli I osast (1-6,10)

J.A. Muro - Palad kogumikust Kitarsoiton oppimaterjaalia *Chorus*

N. Koškin - Palad tsüklist "Maskeraad" (I vihik 1-3)

II klass

Õpitakse kahehäälsel muusika mängimist, tutvutakse kolmehäälsel muusikaga.

Kolmkõla. Taktimõõdud 3/8, 6/8 jt.

Apoyando mängimine meloodia puhul ja *tirando* kasutamine 3-häälsel akordide ja arpedžo puhul.

Aplikatuuri-märkide tundmaõppimine (parema ja vasaku käe sõrmede tähistus, astmete ja keelte tähistus). Heli tekitamine küünega. Positsioonimängu selgitamine, tutvumine II positsiooniga.

Tempo kui liikumise kiirus. Tempo suurusjärgud (aeglane, mõõdukas, kiire). Dünaamika ja selle nüansid (f, mf, p), aktsent. Ritenuto. Karakter loo esitamisel.

Tehnilisel arvestusel mängida valikuliselt heliredel terves positsioonis.

Tehnika harjutused: heliredelid: C, a, G, e I positsioonis kahes tempos. G-duur mängida ka II positsioonis.

Hindelised esinemised:

- I semestril esitatakse 1 etüüd, 2 pala,
- õppeaasta lõpus II semestril esitatakse 2 pala.

Õppeaasta tasemenäited:

Palad:

J. Kuffner - Ausgewählte Übungsstücke aus op. 168 (12-24)

Palad F. Carulli kitarrikoolist op. 241

M. Carcassi - Palad kitarrikooli I osast

F. Carulli - Romances - op. 333 (1-või 2-le kitarrile)
N. Paganini - Palad kogumikust 43 *Ghibizzi* (43 väikepala) (2-5)
J.A. Muro - Palad kogumikust *Kitarsoiton oppimaterjaalia Chorus*
N. Koškin - Palad tsüklist "Maskeraad" (I vihik / 4-6)
H. Mätlik - Palad kitarrikoolist *Klassikaline kitarrimängu kool* I osa H.
Mätlik - Tsükkel palu "Mänguaed" Etüüdid:
F. Sor - Etüüdid op. 60 (1-4)
J. Sagraeras - Etüüdid kitarrikooli I osast (37-64) Fortea -
Etüüdid kitarrikooli I osast (7-16)

III klass

Jätkatakse raskusastmelt veidi nõudlikumate paladega.

Mängutehnika uute elementide õppimine (*legato, staccato*). Vasaku käe mängutehnika arendamine. Koordinatsiooni arendamine ja töö heliga põhiliste helitekitamise võtete (*apoyando, tirando*) põhjal. 4-häälsete akordide ja arpedžo mängimine, 3-häälse muusika esitamine. Uute (II-V) positsioonide õppimine.

Õppeaasta jooksul mängitakse erineva karakteriga palu, etüüde arpedžole, akordidele, *legatole, staccatole*.

Akordide õppimine I positsioonis, kasutades lahtiseid keeli.

Tehnilisel arvestusel esitada valikuliselt helireedel koos kolmkõla - kadentsiga ja tehnilisi harjutusi.

Tehnika harjutused: heliredelid: C, a G, e, F, d, D, h terves positsioonis (*tirando* ja *apoyando*) kahes tempos. Moll pentatoonika ühes positsioonis.

Hindelised esinemised:

- I semestril esitatakse 1 etüüd ja 2 pala,
- õppeaasta lõpus II semestril esitatakse 2 pala.

Õppeaasta tasemenäited:

Palad:

- H. Mätlik – Palad kitarrikoolist *Klassikaline kitarrimäng*
- F. Carulli – Prelüüdid ja palad kitarrikooli I osast
- M. Carcassi – Palad kitarrikooli op. 59 I osast
- A. Diabelli – 30 *Sehr Leichte Übungsstücke* op.39 (1-10)
- N. Koškin – Palad tsüklist "Maskeraad" (II vihik / 1-3)
- R. Nurmsaar - Neli pala algajale (Sulamine, Lihtne laul, Legaato, Väike prelüüd) Etüüdid:

F. Sor – Etüüdid op.60 (5-8), op. 31 (nr. 1), op. 35 (nr. 5)

D. Fortea – Etüüdid kitarrikooli I osast (17-24)

IV klass

Üleminekuksami aasta – noorema astme lõpetamine.

Mänguvilumuse kinnistamine. Mäng roobi ligidal (*sul ponticello* ehk *externo*) ja kõlaaval (*sul tasto* ehk *interno*). Erilised mänguvõtted *pizzicato* (*apagado*) ja flažoletid.

Artikulatsioonivõtted *glissando* ja *portamento*. Positsioonivahetuse arendamine.

Noodilugemise harjumuste täiustamine. Kitarriga saatmise edasiarendamine. Barreega akordid.

Ansambelmängu harjumuste täiustamine.

Õppeaasta jooksul mängitakse etüüde, polüfoonia, erinevate karakteriga palasid.

Tehnilisel arvestusel esitada valikuliselt helireedel kolmakõlade ja kadentsiga ning tehnilisi harjutusi.

Tehnika harjutused:

Heliredelid kahes oktavis (*tirando* ja *apoyando*) kahes tempos: peab oskama kõiki helistikke vähemalt kuni 3 märgini (C, a, G, e, F, d, D, h, B, g, A, fis, Es, c), kolmkõlad 1. oktavis, kadentsid I, V7, I. Duur heliredelid kolmes positsioonis. Moll pentatoonika kahes positsioonis

Hindelised esinemised:

- I semestril esitatakse 1 pala,
- õppeaasta lõpus üleminekueksamil esitatakse 3 eriilmelist (erinevate stiilide, mänguvõtete ja karakteritega) pala.

Eksami tasemenäited:

- R. de Visée. Menuett D-duur
- S. L. Weiss. Menuett d-moll
- M. Giuliani. Sonaat op 96
- M. Carcassi. Variatsioonid rootsi teemal
- N. Coste. Barkarool
- L. Brouwer. Etüüd nr 1 ja nr 5

Õppeaasta tasemenäited:

H. Mätlik - Palad kitarrikooli *Klassikaline kitarrimängu kool* I
 A. Diabelli - 30 Sehr Leichte Übungsstücke op 39 (11-26)
 F. Carulli - Prelüüdid ja palad kitarrikoolist
 M. Carcassi - Palad kitarrikooli lisast (1-24)
 M. Giuliani - Kogumik *Le Papillon* - "Liblikad" op. 50 (12 -24)
 N. Koškin - Palad tsüklist "Maskeraad" (II vihik 4-6)
 J.A. Muro - Palad kogumikust Kitarsoiton oppimaterjaalia Chorus Polüfoonia:
 G. Sanz - Española, Rujero, Paradetas, Matachin, Zarabanda Etüüdid:
 J. Sagreras - Etüüdid kitarrikooli II osast (1-20)
 D. Fortea - Etüüdid kitarrikooli I osast (24-36)
 F. Sor - Etüüdid op 60 (9-15) op 44 (1-10)

VANEM ASTE V klass

Muusikalise väljendusoskuse arendamine. Mänguvilumuste kinnistamine.

Noodilugemise harjumuste täiustamine. Mängutehnika arendamine. Vibraato kitarril. Ansamblimängu kogemuste süvendamine. Akordsaate õppimine. Septakordid bassiga 5ndal ja 6ndal keelel (m7, 7, maj7, m9, 9, maj9) Akordide mängimine erinevates stiilides (pop, valss, swing).

Õppeaasta jooksul mängitakse etüüde erinevale tehnikale, erineva iseloomuga ja erinevast ajastust palasid, jazz-standardeid.

Tehnilisel arvestusel esitada valikuliselt helireedel kolmkõlade ja kadentsiga ja tehnilisi harjutusi.

Tehnika harjutused:

Heliredelid neljas positsioonis (tirando ja apoyando) kahes tempos: helistikud kuni 4 märgini (lisanduvad As, f, E, cis), kolmkõlad 1. oktavis, kadentsid I, V7, I. Moll pentatoonika kolmes positsioonis.

Hindelised esinemised:

- I semestril esitatakse 1 etüüd ja 2 pala,
- õppeaasta lõpus, II semestril esitatakse 2 pala.

Õppeaasta tasemenäited:

Palad:

H. Mätlik - Palad kitarrikooli *Klassikaline kitarrimäng* II osast
 M. Giuliani - *Le Papillon* "Liblikad" op 50 (palad 25-32) M.
 Carcassi - Palad kitarrikooli lisast (25-40) Polüfoonia:
 Tantsud F.Campioni, F.Corbetta, J. A.Losy, R.de Visée jt.süitidest
 Tantsud G.A.Brescianello - Sonaatidest ja Partiitadest kogumikust
 Etüüdid
 J. Sagreras - Etüüdid kitarrikooli II osast (21-34)
 F. Sor - Etüüdid op 60 (15-19), op 44 (10-24), op 31 (1-7), op 35 (1-6)
 D. Fortea - Etüüdid kitarrikooli I osast (37-51)
 E. Pujol - Harjutused kitarrikooli II osast (II kursus Harj. 61-86)

VI klass

Õppeaasta eesmärgid:

XVII saj tantsusüit. Kaunistused ja nende mängimine kitarril. Barokiaja prantsuse, itaalia ja hispaania kitarrimuusika. «Chitarra spagnola», mängustiil *rasgueado* ja *punteado*. Rondovorm ja variatsioonivorm. Klassikalise ja romantilise kitarrimuusika interpreteerimine. Tantsurütmide mängimine (*slow beat*). Akordsaate õppimine. Tüüpakordid F6, Fm6, F°, F9, Fm7, Bm7, B6, Bm6 jne. Kadentside (I, IV, I64, V7, I) õppimine .

Õppeaasta jooksul mängitakse: etüüdid erinevale tehnikale, barokksüit või erinevad tantsud, variatsioonivormis või rondovormis teos, karakterpalad, jazz-standardid. Improviseerimine lihtsamatele harmoonia järgnevustele.

Tehnika harjutused:

Heliredelid: E, F, G, e, As, f, A, g, a viies positsioonis ja kadentsid I, IV, I64, V7, I. Pentatoonika viies positsioonis.

Hindelised esinemised:

- I semestril esitatakse 1 etüüd ja 2 pala,
- õppeaasta lõpus II semestril esitatakse 2 pala.

Õppeaasta tasemenäited:

N. Paganini - Palad kogumikust 43 *Ghiribizzi* (31-43)

M. Giuliani - Divertimenti op 40 (1-6) F. Sor

- Kuus divertimenti op 2 / op 8 Polüfoonia:

J. Dowlandi tantsuvormid (A Coy, Toy, Mr. Dowland's Midnight, Mrs. Winter's Jump) Milan - 6 Pavaani (*Ricordi*) .Etüüdid:

M. Carcassi. Etüüdid op 60 (1-4, 6-8)

F. Sor - Etüüdid op 60 (15-19), op 44 (10-24), op 31 (1-7), op 35 (1-6)

VII klass

Lõpueksami aasta. Lõpueksami kava õppimine. Iseseisva töö harjumuste kujundamine.

J. S. Bachi ja tema kaasaegsete lautomuusika (S.L.Weiss). Stiili ja maitse küsimused. XX sajandi kitarrimuusika interpreteerimine. Suurvorm (sonaat). Kõlaefektid kitarril *rasgueado*, *iz. sola*, *golpe*, *gr. cassa*. Kunstlikud flažoletid koos saatega, tremolo. Saatmine kitarril. Tüüpakordid Bmaj7, Dmaj7, B9, Fsus4, Bsus4 jne. Tantsurütmid: rumba, tango, *begin slow*, rock.

Õppeaasta jooksul mängitakse: suurvorm või lautosüit või 2-3 osa sellest, etüüdid, erinevad palad, XX või XXI sajandi kitarriteos.

Nõuded tehnikale:

Peab oskama kõiki helistikke vähemalt kuni 5 märgini. Heliredelid mängida seitsmes positsioonis. tirando ja apoyando 3 erineva rütmifiguuriga. Kolmkõlad, kadentsid I, IV, I64, V7, I. Moll pentatoonika viies positsioonis. Tutvumine kirikulaadidega.

Hindelised esinemised:

- I semestril esitatakse 1 pala.
- Lõpueksamil esitatakse 4 teost (erinevate stiilid, tehnilised võtted ja karakterid).

Eksami tasemenäited:

- suurvorm, 1-2 osa Bachi või ta kaasaegse (S.L.Weiss) lautosüidist või barokkitarrimuusikast (R. de Visée),
- teos XX või XXI sajandi kitarrimuusikast (näiteks H. Villa-Lobos. Prelüüd nr 3 või nr 4)
- suurvorm klassikast (näiteks F. Sor. Variatsioonid Folia teemale op 15 või M. Giuliani. Sonata nr 71 või A. Diabelli. Sonaat C-duur).
- Etüüd (näiteks F.Sor op 31 nr 8)

Õppeaasta tasemenäited:

A. Diabelli - Sonaat C-duur op 29 I osa

F. Molino - Sonaat kitarrikoolist D duur I osa Klassiker der Gitarre (I) lk 112-113

M. Giuliani - Lillede süit op 46 (1-5)

M. Giuliani - 12 Walzer op 57 (7-12)
F. Sor - Menuetid op. 11
M. Giuliani - Sonatiinid op. 71 nr.1/2 Klassiker der Gitarre (II)
N. Koškin - Palad tsüklist "Maskeraad" (IV osa)
J.S. Bach - Süidid
G.A. Brecianello - Sonaadid
H. Villa-Lobos - Prelüüdid
L. Brouwer - Simples Estudios
E. Pujol - Etüüdid kitarrikooli II osast (1, 2, 6, 7, 8, 9)
D. Aguado - Etüüdid kitarrikooli IIsast (1-6)
F. Sor - Etüüdid op 44 (10-24), op.31 (8-11,13,14), op 35 (7,12,14,15, 22, 24)
M. Carcassi - Etüüdid op 60 (1-4, 6-8)
M. Carcassi - Kapriisid op 26 (1, 3, 6)
N. Coste - Etüüdid op. 38

Õppetöö plaani koostamisel lähtub õpetaja ainekava nõuetest, kuid võib sellesse teha aastate (õppeastme) lõikes ka suuremaid või väiksemaid korrekture vastavalt õpilase arengule.

SOLFEDŽO SÜVAÖPPE AINEKAVA

Viru-Nigula valla muusikakoolis õpetatakse solfedžot süvaõppe ja üldõppe ainekavade alusel.

Üldine eesmärk

Õpetuse eesmärgiks on arendada õpilastes sisemist kuulmist, intonatsiooni täpsust, lauluoskust, muusikalist kirjaoskust, analüüsivõimet.

Aine õpetamise käigus arendatakse järgmisi oskusi:

I Laulmine

Laulmiseks vajalikud algteadmised: hingamine, fraseerimine, intonatsiooni puhtus, väljendusrikkus.

Astmetaju arendamine.

Heliredelite laulmine: tervikuna, erinevates taktimõõttudes, rütmiseeritult, kaanonina.

Solfedžeerimine. Harjutuste laulmine sõnadega ja tähtnimedega. Harjutuste transponeerimine. Tundmatu harjutuse laulmine.

Taktiviipamise skeemid.

Mitmehäälsuse arendamine.

II Rütm

Rütmis liikumine. Rütmsilpide omandamine. Rütmiharjutused ühele ja kahele käele.

Rütmi koputamine koos taktiviipamisega. Ostinato rütmid laulusaatega.

Rütmikaanon. Lihtsamad rütmipartituurid.

III Suuline analüüs

Rütmianalüüs. Meloodiaanalüüs. Vormianalüüs. Laadi ja/või helistiku analüüs. Intervallide analüüs.

Akordide analüüs. Dünaamika analüüs.

IV Diktaat

Meloodiline diktaat. Rütmidiktaat. Mäludiktaat.

V Improvisatsioon

Meloodia improvisatsioon: antud tekstile, läbivõetud teemele (astmed, helistik, akordid jne), antud rütmile.

Rütmi improvisatsioon: õpitud taktimõõdus, teatud rütmigruppidega, lihtsamad rütmipartituurid.

Saate improvisatsioon: bass antud meloodiale, teine hääl antud meloodiale, põhikolmkõladega bassisaade.

VI Itaaliakeelsed oskussõnad

Tempoterminid. Tempomuutused. Dünaamika. Heliteose iseloomu väljendavad sõnad.

Läbivõetud teemade süvendamine ja kinnistamine jätkub igal järgmisel õppeaastal kuni lõpuklassini.

NOOREM ASTE

I klass

PÕHIEESMÄRK: Rütmiõpetus. Laaditaju arendamine. Duur ja moll.

ÕPPESISU:

1) Meetrum ja rütm.

Rõhulised ja rõhutud taktiosad. Takt ja taktijoon. Taktidesse jaotamine. Lõpujoon. Kordusmärk.

Taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4 = C. Taktiviipamise skeemid. Noodivältsed ja pausid:

tervenoot

tervepaus

poolnoot	poolpaus
veerandnoot	veerandpaus
kaheksandiknoot	kaheksandikpaus
kuueteistkümnendiknoot	kuueteistkümnendikpaus

Rütmid: "ta", "ti-ti"; "tiri-tiri"; "ti-tiri"; "tiri-tiri"

Eeltakt

2) Noodikirja algteadmised.

Noodijoonestik ja abijooned. Nootide asukohad noodijoonestikul. Noodivarte õigekiri. Pauside kirjutamine. Viiuli- ja bassivõti. Nootide tähtnimed.

3) Helistikud.

Laadid: duur ja moll. Astmed ja astmetaju arendamine.

Helistikud. Duurid C, F, G ja loomulikud mollid a, d, e. Tervetoon ja pooltoon. Paralleelhelistikud. Toonika. I astme (toonika) kolmõla. Juhtheli.

Märgid: diees, bemoll ja bekaar

Eakohased 1- ja 2-häälsed laulud, harjutused, kaanonid. Transponeerimine. Improvisatsioon. Meloodia ja rütmi arendusvõtted (kordamine, sekvents, varieerimine).

4) Diktaat.

Suuline ja kirjalik mälu- ja rütmidiktaat. Pikkus 2-4 takti.

5) Tempo ja dünaamika mõiste.

6) Muusikaline vorm.

II klass

PÕHIEESMÄRK: Mollid kolm kuju - loomulik, harmooniline, meloodiline. Tutvumine intervallidega.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt.

Punkt noodi järel. Punkteeritud rütmid "tai-ri"; "ta-i-ti"

2) Helistikud.

Kahe märgiga duurid ja mollid.

Mollid 3 kuju: loomulik, harmooniline, meloodiline.

Heliredeli ehitus. Tervetoon ja pooltoon. Püsivad ja püsimatud ehk ebapüsivad astmed. Püsimatute astmete lahendamine püsivatesse astmetesse. Lahendamise mõiste.

Tutvumine põhiaastmete (I, IV, V) kolmkõladega.

Transponeerimine.

3) Intervallid.

Tutvumine intervallidega.

Töö järgmiste intervallidega: p 1, p 8, p 5, p 4, s 3, v 3, s 2, v 2.

4) Diktaat.

Lihtne suuline ja kirjalik diktaat duuris ja mollis (4-8 takti).

Rütmidiktaat kuni 4 takti.

III klass

PÕHIEESMÄRK: Lihtintervallid. Akordiõpetuse algus.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt.

3/8 taktimõõt. Grupeerimine. Taktiviipamine.

2) Helistikud.

Kolme märgiga duurid ja mollid. Mõiste: samanimelised helistikud.

Toonika kolmkõla pöörded: I, I6, I64. (Võib kasutada ka järgmisi tähistusi: duuris T, T6, T64: mollis t, t6, t64).

Funktsionaalsuse mõiste. Toonika (I astme) kolmkõla (T, t).

Subdominant (IV astme) kolmkõla (S, s). Dominant (V astme) kolmkõla (D). Põhikolmkõlade ehitamine ja laulmine duuris ja harmoonilises mollis.

3) Intervallid.

Töö järgmiste intervallidega: s 6, v 6, s 7, v 7 [s 7 lahendusega p 8, v 7 lahendustega s 3, v 3].

Intervallide suurus toonides. Intervallide pöörded. Intervallide ehitamine antud noodist üles ja alla.

4) Diktaat.

Suuline ja kirjalik diktaat 4-8 takti. Rütmidiktaat 4-6 takti.

IV klass

PÕHIEESMÄRK: Akordide ehitamine ja laulmine duuris ning harmoonilises mollis, toonikakolmkõla pöörded, põhikolmkõlad põhikujus, D7 lahendusega.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt.

Taktimõõt 3/8. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega.

Taktimõõt 6/8 ja viipamise skeem.

2) Helistikud.

Nelja märgiga duurid ja mollid.

3) Intervallid.

Lihtintervallide kordamine. Intervallide järgnevuste laulmine ja kuulamine.

<2 harmoonilises mollis.

4) Akordid.

Dominantseptakord V7 (D7) lahendusega duuris ja harmoonilises mollis.

5) Diktaat.

Diktaat duuris ja mollis 8 takti. Rütmidiktaat 4-8 takti.

Noorema astme tasemetöö

Tasemetöös kasutatavad laadid on loomulik duur ja harmooniline moll, kasutatavad taktimõõdud 2/4 ja 3/4 (v.a koputades esitatava rütmiharjutuse puhul, kus võib esineda ka 3/8).

Kirjalik osa:

MUUSIKA NOTEERIMINE

1. Astmediktaat 8 nooti. Esitatakse meetrumivabalt (mängitakse 2-3 korda). Õpilane kirjutab noodid üles vahetult mängimise ajal.

2. Diktaat 4 takti, ilma eeltaktita.

3. Rütmidiktaat 4 takti.

KUULAMINE

4. Intervallide ja akordide kuulamine. Mängitakse 8 intervalli ja akordi, kõiki kolm korda järjest (esimene kord harmooniliselt, teine kord meloodiliselt, kolmas kord harmooniliselt). Valikus on duur-ja mollkolmkõlad ning dominantseptakord (ilma lahenduseeta).

TEOORIA

5. Intervallide määramine etteantud meloodia põhjal.

Suuline osa:

Kogu suuline pilet on ühes helistikus, v.a varem õpitud harjutus.

LAULMINE

6. Heliredeli laulmine.

7. Samas helistikus kolmkõla pöörete või põhikolmkõlade ja dominantseptakordi laulmine koos lahendusega.

8. Võõra harjutuse laulmine.

9. Varem õpitud harjutuse laulmine.

RÜTMI KOPUTAMINE

10. Rütmi harjutuse koputamine (kuni 8 takti, kasutatakse taktimõõte 2/4, 3/4 ja 3/8).

VANEM ASTE

V klass

PÕHIEESMÄRK: Suurendatud ja vähendatud intervallid. Põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt.

6/8 taktimõõt. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega. Grupeerimine. Süngoop, triool. Pidekaare lihtsamad variandid

2) Helistikud.

Viie märgiga duurid ja mollid.

3) Intervallid.

Lihtintervallide ehitamine ja laulmine helistikus ning antud noodist üles ja alla.

4) Akordid.

Põhikolmkõlade pöörded. >VII lahendusega duuris ja harmoonilises mollis.

Akordide tähistused astmenumbritega.

VI klass

PÕHIEESMÄRK: Dominantseptakordi pöörded lahendustega duuris ja mollis. Harmooniline duur.

Neljahäälsed järgnevused.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt.

Pidekaarega rütmid

Keerukamad variandid (vt. lisa 11)

6/8 taktimõõdus punkteeritud rütmid.

2) Helistikud.

Kuue märgiga duurid ja mollid.

Harmooniline duur.

Kromaatilised läbiminevad ja abihelid.

3) Intervallid.

Harmoonilises duuris <2 VI astmelt lahendusega p 4; >7 VII astmelt lahendusega p 5.

Ehitamine ja laulmine.

4) Akordid.

Põhikolmkõlad harmoonilises duuris.

Dominantseptakordi pöörded lahendusega duuris ja harmoonilises mollis:

I pööre V65 (D65) lahendusega I (T, t); II pööre V43 (D43) lahendusega I (T, t),

III pööre V2 (D2) lahendusega I6 (T6, t6).

Neljahäälsede harmooniliste järgnevuste (4-8 takti) kuulamine ja laulmine.

5) Diktaat.

Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega.

VII klass

PÕHIEESMÄRK: Intervallid ja akordid. Ehitamine, kuulamine, laulmine.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt.

Keerukamad süngoobid ja pidekaarega rütmid

Segataktimõõt. Vahelduv taktimõõt.

2) Laadid.

Seitsme märgiga duurid ja mollid.

3) Intervallid.

Kõikide läbivõetud intervallide kordamine.

4) Akordid.

v VII7 põhikujus lahendusega duuris, >VII7 põhikujus lahendusega harmoonilises duuris ja harmoonilises

mollis.

II 7 põhikujus duuris ja mollis.

Tutvumine akordimärkidega.

Neljahäälsed harmoonilised järgnevused.

5) Diktaat.

Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega.

Vanema astme lõpueksam

Diktaadid ja suulised ülesanded on kuni nelja märgiga helistikes, akordide ehitamine kuni viie märgiga helistikes. Kasutatavad laadid on loomulik duur ja harmooniline moll, suulises osas ka meloodiline moll. Kasutatavad taktimõõdud on 3/4, 4/4 ja 6/8.

Kirjalik osa:

MUUSIKA NOTEERIMINE

1. Diktaat 4 takti, taktimõõdus 6/8.

2. Või/ja diktaat 4-8 takti, taktimõõdus 3/4 või 4/4. Soovitavalt saatega meloodia.

JÄRGNEVUS

3. Järgnevus kitsas seades kuni 5 takti. Akordide valik: põhikolmkõlad pööretega, dominantseptakord põhikujus, vähendatud septakord mollis, soovitatavalt ka II septakord duuris. Mängitakse harmooniliselt.

INTERVALLIDE JA AKORDIDE KUULAMINE

4. Viie põhiakordi kuulamine. Mängitakse harmooniliselt 6 akordi, iga akordi kolm korda.

5. Intervallide ning kolmkõla ja selle pöörete kuulamine. Mängitakse harmooniliselt 6 intervalli või akordi, kõiki kaks korda.

AKORDIDE MÄÄRAMINE JA EHITAMINE

6. Määrata ja ehitada 4 erinevat õpitud akordi.

Suuline osa:

7. Heliredeli laulmine (loomulik duur, harmooniline või meloodiline moll), lisaks valik akordidest: põhikolmkõla pööretega ja V7 pööretega.

8. Intervallide laulmine - laulda kaks lihtintervalli antud noodist üles või alla

9. Ühehäälse rütmiharjutuse koputamine (8 takti). Kasutatavad taktimõõdud on 3/4, 4/4, 3/8, 6/8.

10. Tundmatu harjutuse laulmine.

MUUSIKALOO AINEKAVA

Õppesisu

Muusikalugu õpitakse Kunda Muusikakoolis IV-VII klassini. Neljal õppeaastal antakse ülevaade muusika arengust muinasajast meie sajandini. Igast ajastust valitakse välja tuntumad heliloojad, kelle teosed on ajaproovile vastu pidanud. Õpitakse üldteadmisi muusika ülesehitusest, sümfooniaorkestris kasutatavatest pillidest, tähtsamatest vokaal- ja instrumentaalmuusika vormidest ning hääleliikidest. Õppematerjali jaotamine õppeaastate kaupa on paindlik ja võib veidi muutuda (sõltudes reaalsest õppetundide arvust ning õpilaste osavõtust tundides). Põhiline eesmärk on õpetada lapsi kuulama klassikalist muusikat ning julgustada külastama süvamuusika kontserte.

IV õppeaasta

Mis on muusika? Muusika väljendusvahendid.

Kes loovad muusikat? Näiteid heliloojatest.

Kes esitavad muusikat? Näiteid interpreetidest.

Instrumentaalmuusika. Sümfooniaorkester. Sümfooniaorkestri pillid.

Dirigent. Tuntumaid dirigente. Partituur.

Orel ja klaver.

Vokaalmuusika. Hääleliigid (mees- ja naishääled). Kooriliigid. Tuntumaid koorijuhte. Teatrimuusika.

Ooper. Operett. Ballett. Muusikal. Muusika sõnalavastusele.

V õppeaasta

Muinasaja muusika. Vana-Kreeka muusika.

Keskaeg. Gregooriuse laul. Varajane mitmehäälsus. Organum. Motett. Rüütllaul.

Renessans. Madrigal. Orlandus Lassus, Giovanni Pierluigi da Palestrina. Vanaaegsed pillid.

Barokk. Kontsertstiil. Ooperi sünd. Sonaat. Süit. Soolokontsert. Concerto grosso. G.Fr. Händel, J.S.Bach.

Klassitsism. W.A.Mozart, J.Haydn, L.van Beethoven. Sümfoonia- ja sonaadižanri ning instrumentaalkontserdi väljakujunemise aeg.

VI õppeaasta

Romantism. Omavahel läbipõimunud kunstiliigid - muusika, kirjandus ja maalikunst. Nende kunstiliikide tuntumad esindajad.

Heliloojad F.Schubertist J.Brahmsini. Ooperiheliloojad G.Verdi ja R.Wagner.

Vene muusika. Rahvalaulust M.Glinkani. N.Rimski-Korsakov, M.Mussorgski, P.I.Tšaikovski, S.Prokofjev.

VII õppeaasta

Eesti rahvamuusikast. Rahvapillid. Rahvatantsud. Laulupidude traditsioon. Kuulsamad dirigendid ja koorijuhid.

Eesti heliloojad läbi aegade. Esimesed asjaarmastajad-heliloojad. Esimesed kutselised heliloojad (Miina Härmast Arvo Pärardini). Kaasaegseid heliloojaid (H.Tulve, E.-S.Tüür, P.Uusberg jt.)

Läti, leedu, soome, rootsi ja norra rahvamuusikast. A.Kalninš. M.Ciurlionis. J.Sibelius. H.Alfven. E.Grieg.

KITARRI KOOSMUSITSEERIMISE AINEKAVA

Üldine eesmärk

Koosmusitseerimine ehk ansambelis mängimine (esialgu kasvõi õpetaja-õpilane, edaspidi juba õpilased omavahel) arendab õpilase kuulmismeelt, teiste mängu kuulamisoskust, muusikas orienteerumist, ühise pulsi (meetrumi) tunnetamist. Lisaks annab ansamblimäng palju julgust ja eneseväljendusvõimalusi neile, kelle muusikalised võimed ja oskused on piiratud, kuid kes võivad avaneda just ansamblimängu kaudu.

Ansamblimängu vormiks võib olla koosmäng kahel (või enamal) kitarril või koosmäng erinevate pillide koosluses.

Tutvutakse ka elektrikitarri ja basskitarri mänguvõtetega ning erinevate heliefektide (erinevad elektrikitarri heliefekti blokid) kasutamist erinevate muusikastiilide mängimisel. Ansamblimängul on otsene seos noodilugemis oskuse väljakujundamisega. Lisaks õpetab see kuulamisoskust, teiste õpilastega koostööd, ühise meetrumi tunnetamist. Kõigele lisaks tunnevad paljud õpilased end vabamalt just ansambelis mängides.

Hindeline esinemine toimub õppeaastas vähemalt kord, soovitatavalt talvel või kevadel vähemalt ühe palaga.

Noorem aste (III-IV klass)

Õpilane on III klassi alustades omandanud juba mõningaid teadmisi ja oskusi pillimängust. Kuna koosmäng eeldab head rütmitaju ja vähemalt mõningast noodilugemisoskust, siis üldreeglina (vähemalt) alustatakse mängimist apoyandoga. Nii on õpilasel kergem harjuda ise mängima, samal ajal partnerit ehk teist esitajat kuulates.

Teost peab oskama koos alustada, jätkata ning ka lõpetada korrektselt.

Vanem aste (V-VII klass)

Võimalusel proovitakse suurema koosseisuga ansambelis mängida. See on aeganõudvam ansamblimänguvorm, aga ainult esialgu võib see keerulisem tunduda. Kui panna koos mängima võimalikult sarnaste oskustega lapsed, peaks see tagama neile rohkem kindlustunnet ja eneseusku ning seeläbi on ka ühise töö tulemus parem.

Rohkem tehakse tööd dünaamikaga, jagatakse julgemaid partiisid (kui õpilase areng on olnud piisav). Nõudlikumalt suhtutakse palade viimistlusse ning esituse küpsusesse. Hinnatakse koosmängu kuulamist, paindlikkust, ilmekust, pala kui terviku esitust, samal ajal iga ansambelis osaleva õpilase tööd eraldi.

KITARRI NOODILUGEMISE AINEKAVA SÜVAÕPE

Üldine eesmärk

Noodilugemise tund on hindelise ainena õpilase oskuste arendamiseks alates III klassist, kuid noodilugemisega hakatakse tegelema kohe I klassist alates põhipillitunnis, niipea kui õpilane on selgeks õppinud noodinimed, nootide asukohad noodijoonestikul ja kitarris sõrmelaual ning põhirütmid. Noodilugemise esimene ülesanne ongi õpitud nootide ja rütmide ühendamine kitarrimängus. Noodilugemist hinnatakse jooksvalt, hindelist arvestust ei toimu. Noodilugemine on kooli võimalusel õppekavas vähemalt V klassi lõpuni, sest see võimaldab õpilasel sujuvamalt ja oluliselt kiiremini uut repertuaari õppida.

I õppeaasta (III klass)

Noodilugemise tunni üks eesmärkidest on uue, õpilase jaoks võõra nooditeksti võimalikult sujuv ja ladus esitus algusetaktist kuni lõputaktini välja. Mängimisele eelneb põhjalik analüüs: helistiku kindlaksmääramine (kuidas leida õige helistik, mille järgi), taktimõõt, rütmi koputamine (või lugemine rütmisilpidega), üksikutele keerulisematele lõikudele tähelepanu osutamine. Esimesed palad on lühikesed ja võimalikult lihtsad, et õpilane suudaks nooti jälgida algusest lõpuni.

II õppeaasta (IV klass)

Eesmärk on ikka sama: võõra nooditeksti võimalikult ladus ja veatu esitus algusest lõpuni. Palade raskusaste valida õpilase võimekusele. Tähtis on, et õpilane suudaks mängimise ajal ühe löögi võrra ette mõelda, see tagabki sujuva esituse. Varieerida saab juba rohkemate helistikega (ühe või kahe võtmemärgiga) ning ka erinevate rütmidega. Noodilugemise mänguruum sõltub konkreetsest õpilasest.

III õppeaasta (V klass)

Soovitatav proovida ka palade transponeerimist. Akordide mängimine tähtnimede järgi. Lihtsa meloodia (lastelaul või rahvaviis) mängimine kas kuulumise järgi või noodist. Et õpilane oskaks põhikoolis õpitud laulus mitte ainult meloodiat esitada, vaid oskaks ka saadet mängida. Erineva iseloomuga laulude puhul räägitakse lahti võimalikud rütmivariandid, et õpilane teaks ja oskaks ise sobiva variandi leida.

ÜLDKLAVERI AINEKAVA

Üldine eesmärk

Õppetunni pikkus on 20 minutit ja tund toimub kord nädalas.

Üldklaverit õppides peaks õpilane viie õppeaasta jooksul selgeks saada esmased klaverimänguvõtted, noodilugemise oskuse nii viiuli- kui bassivõtmes ja võime mängida ansambelis või noodist mängida lihtsamaid laulu-, keel- ja puhkpillisaateid.

Igale õpilase õpetamisele lähenetakse individuaalselt, arvestades tema võimeid ja oskusi.

Õpetaja ülesanne on õpilasele lahti seletada teose sisu, ajastu (stiil) ja aidata selgeks õppida vajalikud tehnilised võtted teose esitamiseks. Õpetajal lasub suur vastutus õpilase loominguilise initsiatiivi ja iseseisva tööoskuse arendamise eest. Õigete harjumuste kujunemisel on eriline tähtsus just õpingute algetapil.

Õpilasele tutvustatakse eri karakteriga teoseid, juhitakse tähelepanu muusikalistele fraasidele, tempodele ja dünaamilistele nüanssidele.

Õpilastele, kellel on juba olemas eelnev klaverimängukogemus, võib anda suuremaid ülesandeid. Hästi edasijõudvate õpilastega võib katsetada ka improvisatsiooniharjutustega. Üks paremaid muusikalise mõtte aktiveerimise vorme on noodilugemine, mis võiks kuuluda õpilase igapäevaste harjutuste hulka.

Hindeline esinemine toimub üks kord õppeaastas, kevadel, kus esitatakse 1-2 pala. Kahe pala puhul võib ühe neist ansambelis ning vajadusel noodist.

Üldklaveri lõpetaja peaks saavutama pillimängus vähemalt teise klassi taseme süvõppe klaveri ainekava järgi.

I õppeaasta (III klass)

Õppeaasta eesmärgid:

Õige kehahoid, käte ja sõrmede asend mängimisel, oktavite nimetused. Esialgul piirdub repertuaar 1. oktavi nootide leidmise ja mängimisega. II poolaastal mänguulatus suureneb vähemalt väikese oktavi nootide võrra - tutvutakse bassivõtme ja õpitakse selgeks bassivõtme nootide asukohad klaviatuuril. Esialgul mängitakse vaheldumisi parema ja vasaku käega, hiljem (II poolaastal) antakse juba palad kooskätega mängimiseks. Tähtis on ka võimalikult vara õppida kätt vabastama fraasi lõpus. See loob eelduse pingevabaks mänguks. Õppeaasta jooksul õpitakse erinevaid palasid.

II õppeaasta (IV klass)

Õppeaasta eesmärgid:

Jätkatakse I õppeaastal õpitud teadmiste ja oskuste rakendamisega klaverimängus. Eriti on need oskused vajalikud õpilastele, kelle põhipilliks on keelpill või puhkpill. Üldreeglina on neil ka veidi raskem, eriti alguses. Rohkem tähelepanu pööratakse kahe käe koosmängule. Repertuaar valitakse õpilasele jõukohane, et ei kaoks huvi klaverimängu vastu.

Võimalusel tutvuda ka C-duur heliredeliga, kahe käega, lahku mängides (sest nii on õpilasel kergem alustada, kuna mõlema käe sõrmed mängivad samas järjestuses). Õppeaasta jooksul õpitakse erineva iseloomuga palasid.

Tasemenäited õppeaasta (noorema astme) lõpetamisel:

J. Haydn. Saksa tants nr 1 G-duur

M. Krutitski. Talvel

V. Ziring. Käokene

III õppeaasta (V klass) Õppeaasta

eesmärgid:

Jätkub töö mõlema käe iseseisva mänguoskuse saavutamise nimel. Veidi keerulisemaid rütmid, soovitatavalt ka pedaal. Soovitavad on esimesed harjutused polüfooniliste elementidega (näiteks kaanon). Repertuaar on endiselt konkreetsele õpilasele võimete kohaselt valitud. Soovitatav on jätkata

heliredeli mängimisega. Võimalusel proovida mängida C-duuri, nii otse kui lahku mängimisega, vähemalt ühe oktavi ulatuses. Samuti ka 3-häälsed akordid, eraldi ja koos kätega, rahulikus tempos.

IV õppeaasta (VI klass)

Õppeaasta eesmärgid:

IV õppeaastal tegeletakse rohkem viimistletud mänguoskuse kujundamisega, õpitakse kasutama pedaali, senisest enam pööratakse tähelepanu dünaamikale.

Heliredelitest on soovitatav tutvuda moll heliredeliga (a-moll), otse, ühe oktavi ulatuses, koos kätega. Lisaks 3häälsed akordid koos kätega, rahulikus tempos. Siiski on heliredelite mängimine endiselt soovituslik.

Õppeaasta jooksul mängitakse erineva iseloomu ja tehnilisi võtteid nõudvaid palasid.

V õppeaasta (VII klass)

Õppeaasta eesmärgid:

Viimaseks õppeaastaks peaks õpilane oskama mängida noodist lihtsamaid klaveripalu ja klaverisaateid kasutades mõlemat kätt mängimisel, samuti vajadusel pedaali. Siiski oleneb siin palju konkreetse õpilase arengust, tema eelnevast tööharjumusest ja võimetest. Õppeaasta jooksul mängitakse eriilmelisi palasid.

Tasemenäited õppeaasta (vanema astme) lõpetamisel:

P. Tšaikovski. op 39 Laste album: Nuku haigus

R. Schumann. Esimene kaotus

D. Šostakovič. Vals